

Gemeente	: Boxtel	Objectnr.	: BOX-207
Plaats + postcode	: Boxtel 5282 SH		
Straat + nummer	: Molenwijk 1		
Naam	:	Datum invent.:	13-10-04
Kad. aanduiding	:	Staat van onderhoud:	goed
Eigenaar	:		
Aard object	: gebouw met erf		
Huidige functie	: woonhuis		
Oorspr. functie	: woonhuis	Kwalificatie	: cat. 1
Opdrachtgever	:		
Architect	:		
Aannemer	:		
Bouwjaar	: omstreeks 1945-1950		
Bouwtype	: éénlaagse noodwoning met zadeldak		
Bouwstijl	:		

Bouwgeschiedenis/historie: Aan de zuidzijde van de Eikenlaan gelegen woonhuis, bij de aansluiting van deze laan op de Molenwijkseweg. De twee straten vormen tezamen met de in het verlengde van de Eikenlaan gelegen Parkweg een kruising. Het terrein waarop Eikenlaan 1 is gelegen sluit aan op het uitgestrekte park Molenwijk met daarin het Leyssensven.

De betreffende woning bevindt zich in het gedeelte van Boxtel dat tot stand kwam in de naoorlogse periode. Tussen 1955 en 1965 bereikten de dorpsuitbreidingen de ten noordwesten van het dorp gelegen gebieden Sparrenrijk en Molenwijk, die ondanks de jonge woonwijken nog altijd deels door een parkachtig karakter worden bepaald.

Eikenlaan 1 is één van de houten noodwoningen die omstreeks 1945-1950 in Boxtel zijn gebouwd als een gevolg van de toen bestaande woningnood. Andere voorbeelden zijn te vinden aan de Leenhoflaan, het Ronduutje, en de Mgr. Wilmerstraat. Ze staan bekend als de zogenoemde 'Oostenrijkse woningen'. Het betreft montagewoningen, die door het bedrijf N.V. Nederlandse Thermobouw uit Den Haag werden geleverd, maar waren aangekocht uit Oostenrijk. Dat land kampte na de Tweede Wereldoorlog met een groot voedseltekort en verkocht talloze woningen, waarvoor het land gedeeltelijk in natura werd uitbetaald (groenten, vismeel, aardappels). Een aantal woningen vond zijn weg naar Nederland via het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting, die ze via de provinciale instanties verdeelde over de zwaarst getroffen gemeenten of verkocht aan particulieren en bedrijven. De Oostenrijkse bouwpakketten werden per trein aangevoerd en daarna door lokale aannemers gemonteerd. Deze bedrijven hoefden alleen zorg te dragen voor de fundering, de riolering, de schoorsteen en de dakpannen.

De N.V. Nederlandse Thermobouw verzorgde de import en leverantie van de woningen, die werden aangekocht van de "Thermobau G.M.B.H." te Wenen. Rond 1948 waren er al 800 "Thermohuizen" gebouwd, in 1949 stonden 1200 huizen op het uitvoerprogramma. Ze verrezen onder andere in Den Helder, Renkum, Wageningen en Zutphen.

Het product dankte zijn naam vooral aan het "Thermoprincipe", een bijzondere isolatiemethode door middel van "thermofolie", die in de 13,5 cm. dikke thermowanden was verwerkt. Naast de hoge isolatiekwaliteiten werden de woningen gewaardeerd vanwege de snelle lever- en bouwtijd, de zeer praktische indeling en de ruimte. De woningen in Boxtel zijn van het type "Nederland 2" en bevatten op de begane grond een woonkamer, een eethoek, een studeerkamer, een keuken, gang en wc.

Op de verdieping zijn er een ouderslaapkamer, twee kinderslaapkamers met ingebouwde kasten en een kleine badkamer. Verder zijn er een kleine kelder en een vliering.

Karakteristiek is hun in hout opgetrokken bouwmassa, op een in baksteen en beton uitgevoerd fundament. Het voorzover uitwendig zichtbaar in een grotendeels gave staat bewaard gebleven voorbeeld aan de Eikenlaan heeft gevels met verticale houtdelen. Modernisering bleef beperkt tot de bakstenen schuur die later is uitgebreid (en pas toen een garagefunctie zal hebben gekregen).

Beschrijving: Het pand heeft een rechthoekige plattegrond (via een modern tussenlid aansluitende garagebox), één bouwlaag, en een zolderverdieping die is opgenomen binnen een

haaks op de voorgevel liggend zadeldak. De dakschilden zijn gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen. Langs de dakvoet zijn de schilden licht geknikt. Zinken mastgoten sluiten aan op de dakvoet. Op de nok bevindt zich een bakstenen schoorsteen. Enkele verspreid liggende dakraampjes. De gevels zijn opgetrokken in verticaal geplaatste houten delen. Aan de kopzijden wordt de overgang van de eerste bouwlaag naar de op het zadeldak aansluitende topgevel gemarkeerd door een houten lijst. Licht terugwijkende in rosebruine baksteen gemetselde gevelplint (= in het zicht liggend fundament). De gevelopeningen hebben een houten invulling, met ongeprofileerde kozijnen. Aan de bovenzijde worden ze afgesloten door een houten latei. Er zijn geen lekdorpels toegepast.

De voorgevel (noordzijde) heeft een asymmetrische indeling. Rechts bevindt zich de hoofdingang, bereikbaar via een bakstenen stoep en voorzien van een tamelijk forse houten omlijsting. De ingang is gevuld met een houten deur met 4-ruits deurraam. Links van de ingang twee kleine vensters met een enkelruits klampaampje. Binnen de topgevel bevindt zich een breed venster met tweemaal een dubbel 2-ruits draairaam. De rechter zijgevel (westzijde) heeft links een venster met een dubbel 2-ruits draairaam. Rechts een venster met tweemaal een 4-ruits draairaam. Op de linker zijgevel (oostzijde) sluit rechts een later gerealiseerd (buiten de bescherming vallend) verbindingslid aan. Links hiervan bevindt zich een ingang met een houten deur met 4-ruits deurraam en 2-ruits bovenlicht. Uiterst links een venster met een dubbel 2-ruits draairaam. Links binnen de achtergevel een ingangspui met tweemaal een dubbele 2-ruits tuindeur. Binnen de topgevel bevindt zich een breed venster met tweemaal een dubbel 2-ruits draairaam.

Motivering: Eénlaags houten woonhuis dat omstreeks 1945-1950 is gebouwd als een noodwoning ('Oostenrijkse woning').

Van architectuurhistorische waarde vanwege het bouwtype en de opmerkelijk gave hoofdvorm en detaillering, waardoor het pand een zeer goed voorbeeld is van een in de periode direct na de Tweede Wereldoorlog gerealiseerde houten noodwoning. De toegepaste systeembouw van de "thermohuisjes" kan karakteristiek kan worden genoemd voor de ontwikkelingen in de bouwproductie in de wederopbouwperiode, toen volop werd geëxperimenteerd met nieuwe gestandaardiseerde (prefab)bouwssystemen.

Het pand heeft situeringswaarde door zijn markante verschijningsvorm met een in hout opgetrokken bouwmassa en een roodgedekt pannendak. Het is een belangrijke blikvanger bij de kruising van de Eikenlaan met de Molenwijkseweg en de Parkweg. Tezamen met de forse laanbeplanting langs de Eikenlaan en twee bij de entree van deze laan gelegen historische toegangsposten, alsmede door de vrijstaande ligging in een bijbehorende tuin die aansluit op een uitgestrekt park met ven, maakt het object deel uit van een waardevol ensemble. Cultuurhistorische waarde als voorbeeld van één van de zogenoemde 'Oostenrijkse woningen' die in het dorp Boxtel na de Tweede Wereldoorlog zijn gerealiseerd in het kader van de toen heersende woningnood.

Opmerkingen: Inwendig is het pand niet bekeken. Het is gelegen op een bijbehorend terrein dat is ingevuld als een tuin. Naast de woning bevindt zich een in baksteen opgetrokken garagebox, die een latere (buiten de bescherming vallende) verbouwing vormt van een schuurtje.

Bronnen:

Aker, Th. van den, *Boxtel: kijk nou 'ns!*, Boxtel 2002, nr. 62 e.v.
Coenen, J., *Baanderheren, boeren en burgers*, Boxtel 2004
Documentatie Oostenrijkse woningen gemeente Renkum

